

Suonenjoen kaupungin opiskeluhuolto- suunnitelma

Kasvun ja oppimisen lautakunta
13.06.2023

Sisällys

1 OPISKELUHUOLLON PERIAATTEET JA TAVOITTEET	1
1.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	1
2 KOULUYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI	2
2.1 Poissaolojen ennaltaehkäisy ja seuranta.....	2
2.2 Järjestyssäännöt	3
2.3 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	3
2.3.1 Ennaltaehkäisevä työ.....	3
2.3.2 Varhainen puuttuminen	3
2.3.3 Toimintatavat ongelmatilanteissa	4
2.4 Oppilaan, kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja hyvinvointi.....	5
3 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI (YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO)...	5
3.1 Opiskeluhoitopalvelut	6
3.1.1 Kouluterveydenhuolto.....	6
3.1.2 Koulukuraattori- ja psykologipalvelut	7
3.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottava monialainen asiantuntijaryhmä.....	8
3.3 OPISKELUHUOLTOKERTOMUKSEN LAATIMINEN JA SÄILYTYS.....	8
3.4 TARVITTAVAN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN KURINPITOTOIMEN TAI OPPILAAN OPETUKSEEN OSALLISTUMISEN EPÄÄMISEN YHTEYDESSÄ.....	8
4 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	9
4.1 OPPILAIDEN, HUOLTAJIEN, OPETUSTOIMEN HENKILÖSTÖN JA OPISKELUHUOLTOPALVELUJEN OSALLISUUS OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN LAATIMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMISEEN	9
4.2 KOULUN OPETUS- JA MUUN HENKILÖSTÖN PEREHDYTYS JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN YHTEISÖLLISESSÄ TYÖSSÄ.....	10
4.3 OPISKELUHUOLLON MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ TEHOSTETUN JA ERITYISEN TUEN, JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN JA SAIRAALAOPETUKSEN YHTEYDESSÄ.....	10
4.4. YHTEISTYÖ MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	10
4.4.1 Nuoriso- ja hyvinvointipalvelut.....	10
4.4.2 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.....	10
4.4.3 Hyvinvointialueen palvelut.....	11
4.4.4 Poliisi.....	13
4.4.5 Kolmas sektori	13
4.5 YHTEISÖLLISEN JA YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON PERIAATTEISTA JA TOIMINNASTA TIEDOTTAMINEN	14
5 SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA.....	14

5.1. OPPILAIDEN SUOJAAMINEN KIUUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ	15
5.1.1. Mitä kiusaamisella tarkoitetaan?	15
5.1.2. Kiusaamisen ennaltaehkäisy.....	15
5.1.3 Kiusaamiseen puuttuminen.....	15
5.2 VÄKIVALTAAN JA HÄIRINTÄÄN LIITTYVÄ PUUTTUMINEN JA SEURANTA	18
5.3 SYRJINTÄÄN LIITTYVÄ PUUTTUMINEN JA SEURANTA	19
5.4 SUUNNITELMA KRIISI-, UHKA- JA VAARATILANTEIDEN VARALLE.....	20

1 OPISKELUHUOLLON PERIAATTEET JA TAVOITTEET

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki § 3). Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoito, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhoitotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.

Pohjois-Savon hyvinvointialue tuottaa opiskeluhoitopalvelut, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Opiskeluhuollon periaatteena on kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen kaikissa opiskeluhuollollisissa asioissa. Huolenaiheisiin halutaan etsiä yhdessä ratkaisuja oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Oppilashuollon tavoitteena on

- edistää oppilaiden oppimista, osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia
- ehkäistä ongelmien syntyä
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen, matalan kynnyksen tuki tarvitseville
- tukea opettajan työtä

Opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen pohjautuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin sekä opetussuunnitelman perusteisiin. Suunnitelma on osa Suonenjoen kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seurataan opiskeluhuollon ohjausryhmässä.

1.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Suonenjoen kaupungissa on kolme alakoulua (vuosiluokat 1-6), yksi yhtenäiskoulu (vuosiluokat 1-9) ja lukio, jonka alaisuudessa toimii TUVA-koulutus. Esiopetusta järjestetään kolmessa varhaiskasvatuksen yksikössä ja yhden alakoulun yhteydessä.

Arvio opiskeluhuollon tarpeesta kootaan kouluilta lukuvuosittain opiskeluhuollon suunnitelmissa. Kokonaisarviossa huomioidaan kouluyksiköiden määrä, tehostettujen ja erityisen tuen oppilaiden määrä, maahanmuuttotaustaisten oppilaiden määrä sekä toimintaympäristön erityispiirteet.

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviossa hyödynnetään myös monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa arviointi- ja seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Mitoituksessa on käytetty seuraavaa laskentatapaa:

- Yhtä kouluterveydenhoitajaa kohden saa olla enintään 460 oppilasta/opiskelijaa.
- Yhtä koululääkärinä kohden saa olla enintään 2100 oppilasta/opiskelijaa.
- Yhtä kuraattoria kohden saa olla enintään 670 oppilasta/opiskelijaa.
- Yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 oppilasta/opiskelijaa (voimaan 1.8.2023).

Kunnan alueella on kaksi lastensuojeluyksikköä ja lukuisia ammatillisia perhekoteja. Kunnan ulkomaalaistaustaisista opiskelijoista suurin osa on tullut kriisialueilta. Lukiossa opiskelee myös useita kansainvälisiä opiskelijoita, jotka kuormittavat erityisesti kouluterveydenhoitoa. Kokonaistarpeen arviointi perustuu tilanteeseen, jossa kaikki lapsiperheiden palvelut ja toimijat ovat täysimääräisesti käytettävissä.

Lisäksi on seurattava sitä, toteutuuko palvelun saanti määräajassa. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskusteluun kuraattorin tai psykologin kanssa 7 työpäivän kuluessa pyynnöstä ja kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun tulee järjestää samana tai seuraavana työpäivänä.

2 KOULUYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä Suomenjoen kaupungin kasvun ja oppimisen palveluiden ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.

Koulussa opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Yhteisöllisen työn suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä (OHR), jota johtaa yksikön johtaja/rehtori. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän muita jäseniä voivat olla esimerkiksi kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, sosiaalitoimen edustaja, nuorisotyön edustaja sekä vanhempien ja oppilaiden edustaja. Tarvittaessa kutsutaan mukaan muita asiantuntijoita. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.

2.1 Poissaolojen ennaltaehkäisy ja seuranta

Opettajat ja muut koulun ammattilaiset voivat osaltaan ehkäistä poissaolojen syntymistä panostamalla oppilaiden hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen. Koulussa on tärkeää kiinnittää huomiota oppilaan myöhästelyyn ja lisääntyviin poissaoloihin. Pitkittyvien poissaolojen ennaltaehkäisyn kannalta on tärkeää, että koulun ja kodin välinen yhteistyö on säännöllistä ja toimivaa.

Oppilaan koulunkäytikyvyn tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn kannalta on erityisen tärkeää, että koulussa seurataan ja tilastoidaan poissaoloja. Suonenjoen kaupungin kasvun ja oppimisen palveluiden yksiköissä noudatetaan poissaolojen seurannan toimintamallia, jossa määritellään niistä ilmoittamisen ja niihin puuttumisen käytänteistä. Toimintamalli löytyy kasvun ja oppimisen palveluiden nettisivuilta:

[Poissaolojen puuttumisen malli](#)

2.2 Järjestyssäännöt

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt ohjaavat kaikkea koulutusta koskevan lainsäädännön nojalla järjestettyä koulujen työsuunnitelman mukaista opetusta ja siihen liittyvää toimintaa. Kaikille kouluille on laadittu järjestyssäännöt, jotka löytyvät yksiköiden nettisivuilta.

2.3 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen voidaan koulussa jakaa kolmeen osaan: ennaltaehkäisevään työhön, varhaiseen puuttumiseen ja toimintatapoihin, joita sovelletaan ongelmatilanteissa. Päihdekasvatusta tehdään yhteistyössä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Päämääränä on edistää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia.

2.3.1 Ennaltaehkäisevä työ

Päihteiden käytön ehkäisy ja päihdekasvatus eivät ole muusta opetuksesta ja kasvatuksesta irrallaan olevia asioita, vaan osa laajempaa elämänhallintataitoja tukevaa kasvatusta. Siihen kuuluu mm. seuraavia asioita:

- turvallinen ja kannustava oppimisympäristö
- myönteisten oppimiskokemusten vahvistaminen
- kouluviihtyvyyden edistäminen
- selkeät säännöt ja sopimukset
- kiusaamisen ennaltaehkäisy ja verso-toiminta
- luokkahengen ja yhteenkuuluvuuden parantaminen
- oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta
- nuuska-agenttitoiminta
- yhteistyö huoltajien kanssa ja huoltajaillat
- kerhot ja harrastustoiminta
- yhteistyö muiden yhteistyötahojen kanssa
- kouluterveydenhuollon tapaamiset ja tarkastukset
- ulkopoolisten asiantuntijoiden käyttö tarvittaessa

2.3.2 Varhainen puuttuminen

Yksi varhaisen puuttumisen keinoista on tarjota oppilaille ja heidän vanhemmilleen tietoa päihteistä ja niihin liittyvistä riskeistä:

- tiedottaminen (esim. päihde-epäilyt, päihteiden saatavuus, lainsäädäntö...)
- poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen
- kouluterveyskyselyn koulukohtaiset tulokset
- huoltajaillat
- oppilashuollon ammattilaisten tuki

- asiantuntijavierailut

2.3.3 Toimintatavat ongelmatilanteissa

Kun koulussa on epäily oppilaan hallussa olevista päihteistä, päihteiden käytöstä tai välittämisestä koulun alueella, tarvitaan moniammatillista työtä. Jokainen koulun aikuinen puuttuu välittömästi havaittuun päihteiden käyttöön ja toimii yhteisten sopimusten mukaisesti.

Oppilas tavattu tupakoimasta/käyttämästä nuuskaa

- asia saatetaan luokanopettajan/-ohjaajan tietoon, joka keskustelee oppilaan kanssa ja on yhteydessä huoltajaan
- kurinpidolliset toimenpiteet tehdään suunnitelman ”kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämiseen” mukaisesti
- seuranta

Tieto oppilaan päihdekokeilusta /-ongelmasta

- asia saatetaan luokanopettajan/-ohjaajan tietoon, joka keskustelee oppilaan kanssa ja on yhteydessä huoltajaan
- jatko-toimenpiteet toteutetaan opiskeluhoultotyön yksilöllisten toimintaohjeiden mukaisesti
- voidaan ottaa yhteyttä poliisin ennaltaehkäisevään Ankkuri-työryhmään
- keskustellaan kyseisen luokan oppilaiden kanssa päihdeilmapiiristä ja päihteiden käytön haittavaikutuksista

Oppilas päihtyneenä koulussa

- havainnon tehnyt aikuinen ottaa työparikseen toisen aikuisen (esim. luokanopettajan/-ohjaajan, terveydenhoitajan, rehtorin)
- keskustellaan oppilaan kanssa
- oppilaan huoltaja kutsutaan koululle selvittämään tilannetta, jonka jälkeen heidät saatetaan terveyskeskukseen puhallustestiin/huumeseulaan
- jos päihteiden alainen on sekavassa tilassa, kutsutaan ambulanssi ja pyydetään huoltaja tulemaan paikalle.
- tehdään lastensuojeluilmoitus
- sovitaan seurannasta
- koulun rangaistusmenettely

Epäily oppilaan hallussa olevista päihteistä/päihteiden välittämisestä koulun alueella

- otetaan yhteys rehtoriin tai muuhun opiskeluhoultotyöryhmän jäseneseen
- keskustelu oppilaan kanssa
- selvitetään epäilyn aiheellisuus
- oppilaan huoltaja kutsutaan tarvittaessa paikalle tai ainakin häntä informoidaan tilanteesta
- sovitaan asian jatkokäsittelystä
- välitetään tietoa koulun/alueen Ankkuri-työryhmälle sekä muille tarvittaville yhteistyötahoille
- tuetaan huoltajien kotona tehtävää päihdekasvatusta

Yleisohjeita ongelmatilanteiden selvittelyyn koulussa

- pyydä itsellesi työpari (toinen opettaja tai opiskeluhoultotyöryhmän jäsen)
- varmista että käytössäsi on tarpeeksi aikaa ja rauhallinen tila
- ole jämäkkä, käy tilanteeseen liittyvät tosiasiat rauhallisesti ja konkreettisesti läpi

- kerro olevasi huolissasi, osoita välittämisesi
- älä tuomitse tai moralisoi, mutta tuo esille yhteiset säännöt, päätökset, laki
- suhtaudu oppilaan tunteenpurkauksiin sallivasti, rauhoittavasti, empaattisesti.
- päättä asian seurannasta
- kirjaa tapahtumat aina ylös
- saata asia tiedoksi rehtorille ja tarvittaessa vanhemmille/huoltajille
- huomioitavaa: Lastensuojeluilmoitukset (ilmoitusvelvollisuus)

Yhteistyötahoja, kun oppilas on tavattu päihtyneenä koulussa:

- Kuopion Seudun Päihdepalvelusäätiön nuorten tiimi
 - o alle 23-vuotiaat ajanvaraus, ma-pe klo 11.30–12.00
 - o p. 044 718 3671, uudet asiakkuudet, (myös 044 718 3310 ja 044 718 3678)
<https://www.ksps.fi/>
- Itä-Suomen poliisilaitoksen ankkuriryhmä
 - o <https://po1nt.fi/kuopio/ankkuriryhma/>
 - o Neuvonta- ja päivystyspuhelin: +358 295 455 521
 - o ryhmäsähköposti: [ennaltaestava.pohjois-savo.ita-suomi\(at\)poliisi.fi](mailto:ennaltaestava.pohjois-savo.ita-suomi(at)poliisi.fi).
 - o Ankkuriryhmässä työskentelee 20 henkeä; poliiseja sekä sosiaali- ja nuorisotyön ammattilaisia. Ryhmä toimii moniammatillisesti rikoksia ennalta estävässä hengessä. Ankkuriryhmän toiminta on ennaltaehkäisevää työtä nuorten ja heidän perheidensä kanssa puuttumalla nuorten rikolliseen käyttäytymiseen. Ankkurin tärkein tehtävä on työskennellä alle 18-vuotiaiden rikoksilla ja päihteiden käytöllä oireilevien nuorten kanssa.

2.4 Oppilaan, kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja hyvinvointi

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ryhmä selvittää kunnan oppilashuollolliset tarpeet oppilailta, henkilöstöltä ja huoltajilta. Tietoja saadaan mm. Hyvinvointiprofiiliin, Kouluterveyskyselyyn sekä Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksen kautta.

Hyvinvointiprofiili toteutetaan joka lukuvuosi tiettyjen vuosiluokkien oppilaille ja koulun henkilökunnalle. Valtakunnallinen Kouluterveyskyselyyn vastaavat 4.-5., 8.-9. ja lukion 1.-2.luokan oppilaat joka toinen vuosi ja siitä saadaan kuntakohtaiset tulokset. Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus tehdään joka kolmas vuosi ja siihen osallistuvat yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Kyselyjen ja tarkastusten tuloksista tiedotetaan oppilaille, opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyökumppaneille. Sovitaan tarvittavat jatkotoimenpiteet ja seurannan käytänteet sekä aikataulut.

3 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI (YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

3.1 Opiskeluhoitopalvelut

3.1.1 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu:

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Jokaisella oppilaalla on oikeus päästä tarvittaessa kouluterveydenhuollon palveluihin. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset, joista 1., 5. ja 8. luokan terveystarkastukset ovat laajoja. Terveystarkistusta varten oppilas ja vanhemmat täyttävät hyvinvointia selvittävän kyselyn. Lomakkeen tiedonsiirtoon tarvitaan oppilaan vanhempien kirjallinen lupa. Jos laaja-alaisissa terveystarkastuksessa herää huoli oppilaan koulunkäyntiin tai hyvinvointiin liittyen, kouluterveydenhoitaja tai – lääkäri käynnistää yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän koolle kutsumisen.

Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta. Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan asiakkaita yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Kouluterveydenhuollon tärkeä työmuoto ovat avoimet vastaanotot, joille oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltään vaivaavista asioista.

Terveystarkastuksissa voidaan kerätä myös anonymiä tietoa luokan ja koulun hyvinvointitilanteesta. Tätä tietoa hyödynnetään oppilashuollon yhteisöllisten toimenpiteiden suunnittelussa, oppilashuollon toimintasuunnitelman laadinnassa ja kuntatason suunnittelutyössä.

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Se tekee kiinteää yhteistyötä opettajien, koulukuraattorin, koulupsykologin, sosiaalitoimen ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa sekä yhteisön hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisyn, terveystarkastusten että yksilöllisen tuen järjestämisen osa-alueilla. Tietojen siirto tapahtuu salassapitosäännöksiä noudattaen.

Oppilaan koulupäivän aikainen erityisruokavalio

Huoltaja ilmoittaa kouluterveydenhoitajalle oppilaan erityisruokavalion tarpeesta. Kouluterveydenhoitaja tiedottaa ruokapalvelun tuottajaa oppilaan allergioista ja erityisruokavalioista. Ruokapalvelun tuottaja vastaa siitä, että oppilaalle tarjotaan päivittäinen ateria ruokavalionsa mukaisesti. Tarvittaessa ateria

pakataan päivittäin nimettynä. Ruokapalvelun henkilöstö tarkistaa ruuan keskuskeittiöllä sekä vielä koululla. Opetushenkilöstö valvoo ruokailua.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Kouluterveydenhuoltoon ja koululääkäritoimintaan ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille. Koululaisten sairaanhoidolliset asiat hoidetaan pääsääntöisesti terveysasemilla, vanhemmat varaavat tarvittaessa ajan terveysasemalle.

Mikäli oppilas tarvitsee koulupäivän aikana lääkettä, tulee hänen huoltajansa ottaa ajoissa yhteyttä kouluterveydenhuoltoon. Oppilaan turvallisen lääkehoidon kannalta on olennaista, että koulun henkilöstö, vanhemmat, erikoissairaanhoito ja kouluterveydenhuolto tekevät yhteistyötä. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilö voi antaa lääkärin määräämää, luonnollista tietä annettavaa tai ihon alle pistettävää lääkettä. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, lisäkoulutukseen sekä lääkärin antamaan lupaan. Vanhemmat toimittavat koululle selkeät ja yksinkertaiset kirjalliset ohjeet lääkeannoksista ja muut hoito-ohjeet sekä tietoa niiden mahdollisista vaikutuksista hoitoon.

3.1.2 Koulukuraattori- ja psykologipalvelut

Koulukuraattori- ja psykologi ovat oppilaiden, huoltajien ja opettajien käytettävissä erilaisissa huolutilanteissa. Tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Työntekijät pyrkivät olemaan koululla helposti lasten ja nuorten tavoitettavissa ja mukana koulun normaalissa arjessa.

Kuraattori on sosiaalialan asiantuntija, joten hän auttaa laaja-alaisesti erilaisissa opiskeluun sekä lapsen ja nuoren elämään kuuluvissa asioissa. Kuraattori tarjoaa tukea esimerkiksi perhetilanteeseen, vuorovaikutukseen ja ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa.

Psykologi tuo kouluyhteisöön psykologista asiantuntemusta toimien lapsen ja nuoren kehityksen, tunne-elämän vahvistamisen sekä oppimisen asiantuntijana koulussa. Yksilötyössä psykologin tehtävänä on auttaa ja tukea oppilaita koulunkäyntiin, oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen sekä hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Psykologin työ sisältää mm. psykologisia arvioita ja tutkimuksia, ohjaus- ja tukikäyntejä, neuvontaa sekä tarvittavan tuen järjestämistä yhteistyössä oppilaitoksen, perheiden ja yhteistyötahojen kanssa. Yksilötyö on pääasiallisesti lyhytkestoista ja työn painopiste on kartoittavassa, ennaltaehkäisevässä ja varhaisen vaiheen tuessa.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai huoltaja on tapaamista pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa tapaamisen tulee järjestyä samana tai seuraavana työpäivänä.

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, niin opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta.

Opiskelijan huoltajalle on pääsääntöisesti ilmoitettava asiasta, mutta alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion edun

toteutumisesta tekee sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluita (18§)

3.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottava monialainen asiantuntijaryhmä

Kun oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarvetta on syytä selvittää enemmän, kootaan tätä tehtävää varten monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoa se henkilö, kenelle se työtehtävänsä perusteella kuuluu. Ryhmän kokoaja on usein luokanohjaaja/ - opettaja, joka on muutenkin eniten tekemisissä lapsen ja huoltajien kanssa. Ryhmän voi koota myös oppilaanohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi. Kokoaja tekee ehdotuksen lapselle ja tarvittaessa huoltajille keitä ryhmässä olisi hyvä olla ja he voivat tehdä omia ehdotuksiaan. Asian käsittelyyn tarvitaan oppilaan suostumus.

Oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös oppilaan läheisiä tai opiskeluhuollon yhteistyötahoja. Tällaisia voivat olla esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityöntekijä, perheneuvolan tai nuorten työryhmän työntekijä tai nuoriso-ohjaaja. Tällöin tarvitaan oppilaan yksilöity kirjallinen suostumus. Jos oppilaalla ei ole edellytyksiä arvioida asiaa, suostumuksen voi antaa huoltaja.

3.3 OPISKELUHUOLTOKERTOMUKSEN LAATIMINEN JA SÄILYTYS

Kun yksittäisen opiskelijan oppilashuollon asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön (luokanopettaja tai joskus erityisopettaja) on kirjattava tarpeelliset tiedot oppilashuoltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä. Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe, tausta ja vireillepanija
- tiedot asian käsittelystä oppilashuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- suunnitelma toimenpiteistä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- opiskelijaa koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhuollossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Oppilashuoltokertomuksen arkistointi tapahtuu yksiköissä rehtorin vastuulla. Arkistointipaikan tulee olla paloturvallinen lukittu tila/arkistokaappi ja vain tietoja työn takia tarvitsevilla tulee olla pääsy ko. asiakirjoihin. Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Oppilashuoltokertomusta päivittävät opettajat, ja ylläpidosta vastaa rehtori.

3.4 TARVITTAVAN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN KURINPITOTOIMEN TAI OPPILAAN OPETUKSEEN OSALLISTUMISEN EPÄÄMISEN YHTEYDESSÄ

Oppilaalle, joka saa kurinpitorangeistuksen tai jolta evätään opetukseen osallistuminen, tarjotaan mahdollisuutta keskustella opiskeluhuollon työntekijän kanssa. Opiskeluhoitopalveluiden

vastaanottaminen on yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen mukaisesti aina oppilaalle vapaaehtoista. Myös muilta osin sovelletaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon aiemmin kuvattuja käytänteitä: Opettaja huolehtii kurinpito- ja opetuksen epäämisen yhteydessä tiedonkulusta koulun ja kodin välillä sekä tarvittaessa konsultoi opiskeluhoitoa ja muita tarvittavia tahoja ja / tai kokoa monialaisen asiantuntijaryhmän. Koulu kuvaa oman käytänteensä siitä, miten kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen epäämisen yhteydessä toimitaan. Toimintatapa on koululla sovittu ja sitä noudatetaan yhtenäisesti.

4 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

4.1 OPPILAIDEN, HUOLTAJIEN, OPETUSTOIMEN HENKILÖSTÖN JA OPISKELUHOITOPALVELUJEN OSALLISUUS OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHOILTOSUUNNITELMAN LAATIMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN OPISKELUHOOLLON TOTEUTTAMISEEN

Opiskeluhoiltosuunnitelmaa on valmisteltu monialaisessa työryhmässä. Oppilailta, huoltajilta ja opetustoimen henkilöstöllä on mahdollisuus tutustua suunnitelmaan ja esittää muutos- tai täydennysehdotuksiaan. Tämän jälkeen suunnitelma päivitetään lopulliseen muotoonsa.

Yhteisöllistä oppilashuoltoa suunniteltaessa ja arvioitaessa voidaan oppilaiden ja huoltajien mielipidettä kuulla:

- vanhempien edustus on mukana oppilashuoltoryhmässä ja oppilaiden edustajia pyydetään vierailijoiksi
- pyytämällä oppilaskunnan hallitusta ja vanhempainneuvostoa käsittelemään jotakin asiaa
- tekemällä kyselyitä oppilaille luokissa
- pyytämällä huoltajien kannanottoa wilman kautta
- keskustelemalla asioista vanhempainilloissa
- kuulemalla tukioppilaita ja oppilaskunnan hallituksen edustajia

Oppilashuollon toteuttamisessa oppilaskunnan hallituksella ja tukioppilailta on tärkeä rooli. He järjestävät monenlaista viihtyisyyttä ja yhteishenkeä lisäävää toimintaa. Lisäksi tukioppilaat pyrkivät omalla toiminnallaan ehkäisemään kiusaamista ja parantamaan luokkien yhteishenkeä.

Vanhempia kutsutaan mukaan oman lapsensa asioiden käsittelyyn, hankalien kiusaamistapausten selvittelyyn ja luokkakohtaisiin vanhempainiltoihin. Lisäksi vanhempia tarvitaan mukaan ja valvojiksi koulun erilaisiin tapahtumiin ja retkille.

4.2 KOULUN OPETUS- JA MUUN HENKILÖSTÖN PEREHDYTYS JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN YHTEISÖLLISESSÄ TYÖSSÄ

Lukuvuoden alussa henkilökunnan kanssa käydään läpi koulun yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat, kuten poissaoloihin puuttuminen, kiusaamisen puuttumiseen liittyvät toimenpiteet jne. Työn tukena käytetään Koulun ohjauksen käsikirjaa. Opetushenkilöstölle tarjotaan materiaaleja esim. tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä elämänhallinta- ja hyvinvointitaitojen opettamiseen. Opetushenkilöstön osaamistarpeita kartoitetaan ja tarvittaessa ohjataan lisä- ja täydennyskoulutuksiin.

4.3 OPISKELUHUOLLON MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ TEHOSTETUN JA ERITYISEN TUEN, JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN JA SAIRAALAOPETUKSEN YHTEYDESSÄ

Tehostettuun ja erityiseen tukeen siirtyminen tehdään moniammatillisessa yhteistyössä. Tukimuotoja aloitettaessa tulee opettajien tarpeen mukaan tehdä yhteistyötä oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Lapsen/nuoren ollessa sairaalaopetuksessa on tärkein yhteyshenkilö oma opettaja, joka pitää yhteyttä sairaalan opettajaan. Hoitoneuvotteluissa voi opettajan ohella olla myös joku oppilashuoltohenkilöstöstä. Hoitojakson päättyessä omaan kouluun siirtyminen toteutetaan `saattaen vaihto´ -periaatteella yhteistyössä oppilaan, huoltajien, hoidon ja oman koulun kanssa. Portaittainen siirtyminen tukee oppilaan hoitojaksolla ja opetuksessa saavutettujen taitojen kestävyyttä ja yleistymistä oman koulun ympäristöön.

Suonenjoen kaupunki ei järjestä tällä hetkellä joustavaa perusopetusta.

4.4. YHTEISTYÖ MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

4.4.1 Nuoriso- ja hyvinvointipalvelut

Nuorisotyö on monella tavalla mukana nuorten arjessa ja pyrkii yhteistyössä koulun kanssa löytämään (luovia) ratkaisuja nuorten tukemiseen. Nuoriso-ohjaajat voivat olla huolen huomaajia ja aloitteentekijöitä oppilashuoltoasiassa yhteistyössä nuoren kanssa. Lisäksi he voivat toimia nuoren tukena vapaa-aikaan, kouluun tai kotiasioihin liittyvissä huolissa ja kannustaa nuorta hänelle sopivaan harrastustoimintaan. Nuoriso-ohjaaja voi tulla mukaan asiantuntijaryhmään nuoren tueksi.

Koulutoimessa toimii koulun nuorisotyöntekijä, jonka tehtävänä on järjestää harrastustoimintaa, välituntitoimintaa ja tukea oppilaita koulunkäynnin haasteissa. Koulut tekevät yhteistyötä myös ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyöntekijän kanssa.

4.4.2 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Suonenjoella järjestetään kaikilla alakouluilla koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Toiminta on tarkoitettu 1-2 lk:n oppilaille ja erityisopetuksen 3-9 lk:n oppilaille. Toiminta on suunniteltu siten, että lapsella on mahdollisuus liikkumiseen, ulkoiluun, sosiaaliseen vuorovaikutukseen, esteettisiin kokemuksiin, leikkiin ja lepoon. Sisällöissä huomioidaan myös lasten toiveet.

Iltapäivätoiminnassa tarjotaan välipala. Tarkoitus ei ole jatkaa lapsen koulupäivää, vaan tarjota mahdollisuus turvalliseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan ja aikuisen läsnäoloon.

Koulun näkökulmasta iltapäivätoiminta tukee hyvin pienen koululaisen hyvinvointia. Se tukee myös oppimista, sillä iltapäivän aikana on mahdollista tehdä läksyjä ohjatusti. Iltapäivätoiminnan ohjaajat myös pystyvät ohjaamaan lapsen käyttäytymistä vapaammissa ryhmätilanteissa. Tarvittaessa voivat iltapäivätoiminnan ohjaajat sekä koulun ja opiskeluhuollon henkilöstö tehdä tiiviistä yhteistyötä yhdessä vanhempien kanssa lapsen tilanteen selvittämiseksi ja tukemiseksi.

4.4.3 Hyvinvointialueen palvelut

4.4.3.1. Palvelut

Opiskelijahuoltopalvelut ovat osa Pohjois-Savon hyvinvointialueen Läntisen alueen perhekeskusta. Suonenjoen lisäksi alueeseen kuuluvat Rautalampi, Karttula, Tervo, Vesanto, Keitele ja Pielavesi.

Muita perheitä palvelevia perhekeskuspalveluita ovat:

1) Yhdessä aika -toimintamalli lasten, nuorten ja perheiden tueksi

Yhdessä aika -toimintamalli on tarkoitettu lasten, nuorten ja perheiden tueksi hyvin varhaisessa vaiheessa, silloin kun huolet ovat vielä pieniä. Yhdessä ajalla pysähdytään miettimään keinoja ja ratkaisuja perheen tilanteeseen tarvittavien ammattilaisten kanssa. Perhe voi myös itse pyytää Yhdessä ajan koollekutsumista ottamalla asian puheeksi perhekeskusverkoston palveluissa esim. neuvolassa, koulussa, varhaiskasvatuksessa, perheentalolla tai seurakunnan toiminnoissa. Ei ole liian pientä tai suurta asiaa, etteikö sitä voisi keskustella työntekijän kanssa.

2) Perhesosiaalityö ja sosiaaliohjaus

Lapsiperheiden sosiaalityö on perheen tukena silloin, kun elämäntilanteenne on kuormittava, perhe toivoo muutosta elämäntilanteeseensa tai kun tuntuu, että monenlaiset haasteet ovat kasautuneet eikä ole varmuutta siitä, miten päästä tilanteesta eteenpäin.

Lapsiperheiden sosiaalityössä autetaan perhettä sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin. Lapsiperheiden sosiaalityössä työntekijät etsivät yhdessä perheen kanssa heidän elämäntilanteeseensa sopivia vaihtoehtoja, kannustavat muutoksessa sekä toimivat tarpeen mukaan yhteistyössä muun palveluverkoston ja läheisverkoston kanssa.

Lapsiperheiden sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat toimivat yhteistyössä erilaisten verkostojen kanssa, esimerkiksi päivähoido, koulu, neuvolat ja eri järjestöt. Perheen kanssa tehdään yhteinen palvelutarpeen arvio ja mietitään millaiset palvelut voisivat tukea perhettä heidän tilanteessaan. Tällaisia palveluja voivat olla esim. tukiperhe, perhetyö, tukihenkilötoiminta lapselle tai nuorelle, kotipalvelu tai kasvatus- ja perheneuvonta. Tuen tarve voi liittyä esimerkiksi arjenhallintaan, vanhempien jaksamiseen, lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen tai kasvatuksellisiin haasteisiin.

Perhepalveluiden palveluohjaaja: p. 0400 814767

3) Kasvatus- ja perheneuvonta

Kasvatus- ja perheneuvontaa annetaan perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Kasvatus- ja perheneuvontaan sisältyy lasten kasvuun ja kehitykseen, perhe-elämään, ihmissuhteisiin ja sosiaalisiin taitoihin liittyvää arviointia, ohjausta, asiantuntijaneuvontaa ja muuta tukea.

Kasvatus- ja perheneuvontaa toteutetaan monialaisesti. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa muun muassa päivähoidon, koulun, neuvolan ja lapsiperhepalveluiden kanssa.

4) Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut

Palveluun ohjaututaan peruspalveluista tai erikoissairaanhoidosta (hoitajat, lääkärit, psykologit, sosiaalityöntekijät, kuraattorit), kun terveydenhuollon ammattilainen on arvioinut lapsen ja nuoren tilannetta ja perustason mielenterveyspalvelut on katsottu parhaiten soveltuvan lapsen ja nuoren tuen ja hoidon tarpeita vastaavaksi.

Lasten mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat tarkoitettu alle 13-vuotiaiden lasten hoitoon. Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat tarkoitettu 13-19-vuotiaille nuorille perheineen ja verkostoineen. Palveluissa hoidetaan lievästi ja keskivaikeasti oireilevia lapsia ja nuoria.

Työskentely sisältää yksilöllisen hoidon tarpeen mukaan hoitosuhdetyötä, perhe- ja verkostotyötä, tutkimuksia sekä kuntoutusta. Lisäksi palveluissa on myös ryhmätoimintoja. Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa työskentelee psykologian, hoitotyön, sosiaalityön ja lääketieteen osaajia. Työtä tehdään moniammatillisesti. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa eri verkostojen kanssa.

5) Lastensuojelun avo- sijais- ja jälkihuolto

Lastensuojelun avohuollon tukitoimia on tarjolla, jos lapsen terveys, kehitys tai kasvuolot vaarantuvat tai lapsen oma käyttäytyminen on haitallista hänen terveydelleen tai kehitykselle.

Lastensuojelu järjestetään ensisijaisesti avohuollon tukitoimien avulla. Avohuollon tukitoimia ovat lastensuojelun sosiaalityön ohella muun muassa

- lasten päivähoito
- tehostettu perhetyö
- tukihenkilö ja/tai tukiperhe
- lasta kuntouttavat hoito- ja terapiapalvelut
- koko perheen sijoitus perhe- tai laitoshoitoon
- loma- ja virkistystoiminta
- lapsen harrastusten ja perheen taloudellinen tukeminen
- vertaisryhmätoiminta
- lapsen sijoitus avohuollon tukitoimena

6) Lasten ja nuorten kuntoutuspalvelut

Kouluterveydenhuolto voi ohjata lapsia fysio-, puhe-, ravitsemus- tai toimintaterapiaan.

7) Lapsiperheiden neuvontapuhelin

Palvelusta ja puhelinnumerosta tiedotetaan myöhemmin.

4.4.3.2. Yhteistyön muodot

- Perhepalveluiden sosiaalityö osallistuu Yhtenäiskoulun yhteisölliseen opiskelijahuoltoryhmään säännöllisesti ja muiden koulujen ryhmiin tarpeen mukaan
- Perheiden palveluita esitellään huoltajailloissa ja niitä pyydetään myös tuottamaan sisältöä vanhempainiltoihin

- Perhekeskuspalveluiden työntekijöitä voidaan konsultoida ja heitä voidaan kutsua monialaisiin (yksilökohtaisiin) oppilashuoltotapaamisiin
- Opettaja ja oppilashuoltopalvelut voivat osallistua monialaiseen perheen palvelutarpeen arviointiin
- Lapsia ja perheitä ohjataan pääasiassa opiskelijahuollon kautta perhekeskuspalveluiden piiriin
- Sijoitettujen lasten osalta opettaja ja tarvittaessa erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä sijaishuoltopaikan ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa
- Huoltilanteessa tehdään tarvittaessa
 - o Yhteydenotto sosiaalihuoltoon lapsen / perheen sosiaalihuollon tuen tarpeen arvioimiseksi. Tämä tehdään yhteistyössä perheen kanssa.
 - o [Yhteydenotto \(pshyvinvointialue.fi\)](https://pshyvinvointialue.fi)
 - o Lastensuojeluilmoitus, kun on huoli lapsen hyvinvoinnista ja huolenpidosta esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:
 - Lapsen kohdistuva pahoinpitely tai sen epäily.
 - Lapsen hoidon laiminlyönti.
 - Perheväkivalta.
 - Lapsen tai vanhemman päihteiden käyttö.
 - Lapsen rikollisuus.
 - Lapsen käyttäytyminen on muuten tavanomaisesta poikkeavaa, esimerkiksi hyvin vetäytyvää, apaattista tai yliaggressiivista.

Lastensuojeluilmoituksen voit tehdä tarvittaessa ilman lapsen tai perheen suostumusta, mutta mikäli mahdollista, pyri keskustelemaan sen tekemisestä lapsen tai huoltajien kanssa. [Lastensuojeluilmoitus LSL 25 § \(pshyvinvointialue.fi\)](https://pshyvinvointialue.fi)

Molemmat lomakkeet lähetetään salatulla sähköpostilla osoitteeseen lastensuojelu.lantinen@pshyvinvointialue.fi

tai toimitetaan kirjeenä osoitteeseen Pohjois-Savon hyvinvointialue/Läntinen perhekeskus Keskuskatu 3, 77600 Suonenjoki.

4.4.4 Poliisi

Poliisia voidaan konsultoida ja tarvittaessa pyytää mukaan oppilaspalaveriin. Joissain tapauksissa Poliisin Ankkuriryhmä voi jalkautua koululle. Poliisia toivotaan mukaan asiantuntijajäseneksi oppilashuoltoryhmään vuosittain ja mahdollisuuksien mukaan koulun vanhempainiltoihin. Koulun pyytäessä poliisi on mukana vakavien väkivalta- tai kiusaamistilanteiden selvittelyssä.

4.4.5 Kolmas sektori

Kolmannen sektorin toimijat voivat toimia lasten- ja nuorten hyvinvointia tukevien toimintojen järjestäjinä. Yhdistykset, järjestöt ja seurat järjestävät erilaisia harrastusmahdollisuuksia sekä matalan kynnyksen toimintaa lapsille ja nuorille. Mieli ry järjestää Suonenjoella Koululaisten Kohtaamon toimintaa 3-6-luokkalaisten kolmena arkipäivänä viikossa lukuvuoden aikana. Suonenjoen seurakunta järjestää alakouluikäisille suunnattua kerho- ja leiritoimintaa sekä nuorten toimintaa.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Kaikilla Suonenjoen kouluilla järjestetään Harrastamisen Suomen Mallin kerhotoimintaa.

4.5 YHTEISÖLLISEN JA YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON PERIAATTEISTA JA TOIMINNASTA TIEDOTTAMINEN

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhollosta palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus opiskeluhollosta, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhollosta tiedottaminen lisää opiskeluhollosta tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista.

Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhollosta. Koulu tiedottaa vuosittain koulun henkilöstölle, huoltajille ja oppilaille monipuolisesti opiskeluhollosta pääperiaatteista, yleisimmistä käytännöistä, opiskeluhollosta palveluihin hakeutumisen ja ohjaamisen periaatteista sekä käytettävissä olevista opiskeluhollosta palveluiden henkilöistä. Tiedotuskanavat ovat ensisijaisesti sähköiset välineet (Wilma, koulujen verkkosivut ja hyvinvointialueen opiskeluhollosta verkkosivut) sekä kirjalliset ilmoitukset ja tiedotteet koulun tilojen ilmoitustauluilla. Vanhempainilloissa tiedotetaan vanhempia opiskeluhollosta palveluista ja prosesseista. Luokanopettajat huolehtivat luokkakohtaisesta tiedottamisesta.

5 SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluhollosta, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhollosta palvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluhollosta, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistamiseksi kouluissa valmistellaan asioita yhdessä, luodaan yhteisiä toimintatapoja sekä kehitetään toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhollosta palvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Opetuksen järjestämisen lähtökohdaksi on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa kouluhollosta yhteisön toimintakulttuuria. Se tulee ottaa huomioon koulun kaikessa toiminnassa.

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluhollosta yhteisössä toimiville. Väkivalta, kiusaaminen tai häirinta on suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykinistä tai sosiaalista itsemääräämisoikeutta.

Perusvastuu kasvatuksesta on huoltajille, mutta koulun vastuulla on se, mitä lasten kesken koulussa tapahtuu. Koulun vastuulla on huolehtia siitä, ettei kukaan joudu toistuvan kiusaamisen tai häirinnän kohteeksi koulussa. Väkivaltaa ei koulussa hyväksytä missään muodossa ja lapsia ohjataan ratkaisemaan ristiriitatilanteita väkivallattomin keinoin.

5.1. OPPILAIDEN SUOJAAMINEN KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ

5.1.1. Mitä kiusaamisella tarkoitetaan?

Kiusaamisella tarkoitetaan tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaaminen voi myös olla epäsuoraa tai elekielellä tapahtuvaa. Kiusaamisella on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Tavallista on myös, että kiusaaminen tapahtuu ryhmässä. Kiusaamisen lisäksi koulu yhteisössä voi esiintyä myös muuta aggressiivista tai väkivaltaista käyttäytymistä. Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas. Aina, kun oppilas kokee tulevansa kiusatuksi, koulun aikuisten tehtävänä on selvittää tilanteet niin, ettei kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi koulussa.

5.1.2. Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Kouluissa korostetaan kiusaamisen ennaltaehkäisyä. Ennaltaehkäisyn toimintatapoja ovat mm.

- yhteisesti sovitut säännöt, jotka kaikkien tiedossa
- toimintamallit kerrotaan henkilökunnalle lukuvuoden alussa
- tieto siitä, että kiusaamiseen puututaan välittömästi
- tuetaan oppilaiden vahvuuksia
- vahvistetaan oppilaiden itsetuntemusta
- harjoitellaan ongelmatilanteiden ratkaisemista
- koko henkilökunta kasvattaa -periaate
- säännöllinen yhteydenpito koulun ja kodin välillä
- luokka- ja kouluhenkeä vahvistava toiminta (esim. oppilaskunta, tuki- ja kummioppilastoiminta)
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen
- valvonta välitunneilla ja vapaissa tilanteissa
- verso-toiminta
- huoltajaillat
- eri luokka-asteilla pidetään lukuvuoden aikana kiusaamisen vastaisia oppitunteja

5.1.3 Kiusaamiseen puuttuminen

Kouluihin luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa oppilaat, vanhemmat ja koulun henkilökunta voivat kertoa kokemistaan tai havaitsemistaan kiusaamistilanteista. Kiusaaminen otetaan vakavasti ja siihen puututaan asiantuntevasti. Jokaisen koulussa työskentelevä aikuinen on velvollinen puuttumaan kiusaamiseen. Koulujen kiusaamisenvastaisesta toimintamallista tiedotetaan oppilaita, vanhempia ja henkilökuntaa.

Ilmoitusvelvollisuudet kiusaamistapauksissa

- koulussa tai koulumatkalla tapahtunut kiusaaminen (ml. väkivalta ja häirintä) kiusaamiseen syyllistyneen / kohteena olevan oppilaan osalta huoltajalle (koskee vain opettajaa ja rehtoria, perusopetuksessa)
- lastensuojelun tarve
- seksuaalirikosepäilyssä tiedoksi saanut ilmoittaa poliisille
- epäselvissä tapauksissa voi konsultoida esim. Ankkuri-ryhmää, lastensuojelun palveluohjaajaa
- hätätapauksissa soitetaan 112-numeroon

Ilmoitusvelvollisuus poliisille

Opetustoimessa työskentelevillä on velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu

1. rikoslainsa (20 luku) seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko tai
2. henkeen tai terveyteen kohdistunut rikos, jos sen enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta (rikoslaki 21 luku) esim. pahoinpitely

Näistä tulee tehdä myös lastensuojeluilmoitus.

Epäillyistä oppilaisiin kohdistuneista rikoksista tehdään ilmoitus **salatulla sähköpostilla osoitteeseen lapsitutkinta.kuopio.ita-suomi@poliisi.fi**.

Jos koululla tarvitaan konsultointia oppilaisiin kohdistuvissa rikoksissa, niin sitä saa numerosta 0295 456557

Henkilökuntaan kuuluva selvittää välittömästi koulussa havaitsemansa tai tiedoksi saamansa kiusaamistilanteen ja tiedottaa luokanvalvoja, jotka seuraavat tilannetta. Koulun ulkopuolella tapahtunutta kiusaamista selvittelevät huoltajat itse.

kiusaaminen loppuu

kiusaaminen jatkuu

vakava väkivalta
tai rikos

Rehtorin johdolla tilanteen selvittäminen pahoinpitely tai muissa rikosepäilyissä

Seksuaalirikosepäilyssä ilmoitus poliisille

Luokanvalvoja selvittää, keskustelee kiusatun ja kiusaajan kanssa (= 1. kasvatuskeskustelu), tiedottaa huoltajia ja seuraa tilannetta.

kiusaaminen loppuu

kiusaaminen
jatkuu

Luokanvalvoja tiedottaa Kiva-tiimiä. Kiva-tiimi käy läpi selvittelyprosessin (= 2. kasvatuskeskustelu), tiedottaa huoltajia ja luokanvalvoja sekä seuraavaa tilannetta. Kiusaajan ja kiusatun ohjaus kuraattorin tukeen.

kiusaaminen loppuu

kiusaaminen jatkuu

toistuva
kiusaaminen

Jos oppilas kiusaajana eri tapauksissa 3krt/v tai 4 krt/2 v aloitetaan monialainen yksilöllinen oppilashuolto.

Kiva-tiimi järjestää sovittelukeskustelun (= 3. kasvatuskeskustelu), jossa mukana asianomaiset oppilaat huoltajineen, luokanvalvojat, asiaa hoitavat Kiva-tiimiläiset, rehtori ja koulukuraattori. Aloitetaan monialainen yksilökohtainen oppilashuoltotyö. Kiusaajan huoltajille tarjotaan tukitoimena sosiaalihuoltolain mukaista palvelutarpeen arviointia. Jos huoltaja ei sitoudu koulun kanssa yhteisiin tavoitteisiin kiusaamisen lopettamiseksi tehdään koululta lastensuojeluilmoitus. Kiva-tiimi seuraa tilannetta.

kiusaaminen loppuu

kiusaaminen jatkuu

Rehtori tekee päätöksen kirjallisesta varoituksesta kiusaajalle. Huoltajia kuullaan. Yksilökohtainen oppilashuoltotyö jatkuu, pyritään saamaan poliisi mukaan tai konsultoidaan poliisia. Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointipyyntö tai lastensuojeluilmoitus kiusaajasta.

kiusaaminen loppuu

kiusaaminen jatkuu

Monijäseninen toimielin, viranomaislautakunta, tekee päätöksen määräaikaisesta erottamisesta. Huoltajia kuullaan. Yksilökohtainen oppilashuoltotyö jatkuu. Lastensuojeluilmoitus kiusaajasta. Kiusatun huoltaja voi tehdä rikosilmoituksen poliisille.

kiusaaminen loppuu

5.2 VÄKIVALTAAN JA HÄIRINTÄÄN LIITTYVÄ PUUTTUMINEN JA SEURANTA

Väkivaltaan ja seksuaaliseen häirintää puuttumisessa on oleellista toisia kunnioittamaan ohjaava kasvatusta, turvallisena aikuisena oleminen nuorelle ja seksuaalista häirintää tai väkivaltaa epäiltäessä suora puheeksi ottaminen ja oikea-aikainen auttaminen. Koululla toimivat aikuiset tuntevat keskeisimmät periaatteet väkivaltaan ja häirintään puuttumisen ohjeista. OPH on julkaissut materiaalia väkivallan ja häirinnän määrittelystä sekä tunnistamisen ja puuttumisen keinoista: <https://www.oph.fi/fi/ei-kaikelle-vakivallalle>.

Väkivaltaan tai väkivaltaepäilyihin puuttumisessa keskeistä on:

- sen selvittäminen, mitä on tapahtunut ja keiden välillä, ja ketkä ovat osallisia tilanteeseen ja ketkä sivustaseuraajia
- uhrin ja väkivaltaisesti käyttäytyneen tekijän huoltajille ilmoittaminen välittömästi tilanteen tai väkivaltaepäilyn tultua ilmi
- turvallisuuden varmistaminen kasvu- tai opiskeluympäristössä
- yhteisen keskustelun järjestäminen uhrin, ja alle 18-vuotiaan uhrin kohdalla hänen huoltajiensa kanssa, sekä tekijän, alle 18-vuotiaan tekijän kohdalla hänen huoltajiensa kanssa
- uhrin ja väkivaltaisesti käyttäytyneen tekijän, ja alle 18-vuotiaiden kohdalla heidän huoltajiensa ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin ja varhaiskasvatuksessa neuvolapalveluihin
- kurinpitokeinojen ja -toimien, sekä turvaamistoimien käyttö
- väkivallasta tai väkivaltaepäilyistä poliisille ilmoittaminen ja rikosilmoituksen tekeminen
- alle 18-vuotiasta koskien lastensuojeluun ilmoittaminen
- tilanteen seurannasta sopiminen.

[Väkivallan tunnistaminen ja puuttumisen keinot | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Häirinnän tunnistaminen ja puuttumisen keinot | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Toimintamalli:

1. Lievät tilanteet (esim. pienet tönimiset, uhittelut)
 - selvitys tilanteessa mukana olleen aikuisen johdolla
 - oppilaan oman opettajan informointi
 - seuraamukset: puhuttelu, kotiin informointi
 - seurataan, ettei tilanne jatku
2. Edellistä vakavampia tilanteita (esim. huitominen, töniminen, lyömis- tai potkimisyritys, vakavampia uhkailuita, aineellisten vahinkojen aiheuttaminen)
 - selvitys tilanteessa mukana olleen aikuisen johdolla, tarvittaessa mukana toinen opettaja/rehtori
 - oppilaan oman opettajan informointi
 - seuraamukset: puhuttelu, kotiin informointi, wilma-merkintä, kasvatustilanteen keskustelu tai tilanteen toistuesssa jälki-istunto
 - seurataan, ettei tilanne jatku ja kasvatustilanteissa sovitut tavoitteet ovat toteutuneet
3. Vakavat väkivaltilanteet, lainvastaiset teot (esim. pahoinpitely, henkilövahingot, vahingoittamismielessä uhkaaminen, varkaus, kunnianloukkaus, viestintäsalaisuuden loukkaus)
 - selvitys tilanteessa mukana olleen aikuisen kanssa, selvittelyssä mukana rehtori
 - kotiin informointi ja tarvittaessa huoltaja kutsutaan paikalle
 - koulun kurinpidolliset keinot käyttöön (opetukseen osallistumisen epääminen, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen)

- tarvittaessa yhteys lastensuojeluun ja poliisiin
- hätätapauksissa yhteys 112-numeroon
- jälkihoito: seuranta ja oppilashuollon tuki

Aiheeseen liittyvää materiaalia:

- Rakentavaa vuorovaikutusta - demokraattisen osallisuuden vahvistaminen, vihapuheen ja väkivaltaisen radikalismien ennaltaehkäisy: [Rakentavaa vuorovaikutusta | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
- Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa: [Seksuaalisen häirinnän vastainen työ | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
- FGM puheeksiotto: [Lastensuojelun käsikirja - THL](#)

5.3 SYRJINTÄÄN LIITTYVÄ PUUTTUMINEN JA SEURANTA

Yhdenvertaisuus on Suomessa perusoikeus. Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toista henkilökohtaisen ominaisuuden ja laissa säädetyn syrjintäperusteen takia. Opettajan ja rehtorin tulee viiveettä ilmoittaa tietoonsa tulleesta syrjinnästä niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle. Tarpeen vaatiessa opetushenkilöstö, muu henkilöstö tai rehtori tekee ilmoituksen syrjinnästä muille viranomaisille. Syrjinnästä, joka koskee oppilaan vapaa-aikaa tai kotioloja, on velvollisuus ilmoittaa poliisille ja myös lastensuojeluun, jos se täyttää rikoksen tunnusmerkit. Ilmoitus on tehtävä salassapitosäännösten estämättä.

Oppilaiden välisessä syrjinnässä pyritään etsimään ratkaisuja keskustellen oppilaiden ja tarvittaessa huoltajien kanssa. Tärkeää on varhainen puuttuminen ja yhteistyö huoltajien kanssa. Syrjinnän tultua ilmi, varmistetaan yhteisön turvallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo esimerkiksi arkikäytäntöjä muuttamalla.

Syrjinnän estämiseen tarvitaan opetusjärjestelyjen ja pedagogisten ratkaisujen lisäksi usein myös muiden ammattilaisten apua. Syrjintätilanteissa oppilas ohjataan oppilaan tai huoltajan suostumuksella opiskeluhoitopalveluihin, ja aina tarvittaessa muihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Syrjintä voidaan estää varhaisella ja moniammatillisella yhteistyöllä, jossa myös huoltajat ovat mukana. Opetuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä.

Rehtori vastaa työpäivän turvallisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta yhdessä opettajien ja muun henkilöstön kanssa. Rehtori ja koulutuksen järjestäjä vastaavat oppimisyhteisössä tai -ympäristössä suunnitelmallisesta syrjinnän ehkäisystä, syrjintätilanteisiin puuttumisesta ja niiden seurannasta sekä oppilaiden suojaamisesta syrjinnältä. Rehtori huolehtii oppilaiden ja huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä heidän kuulemisestaan koskien paikallisia turvallisuuden ja hyvinvoinnin sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toimintamalleja.

Opetushallituksen julkaisemalla #Eikaikelleväkivallalle -sivustolla on tulostettavissa rehtorin huoneentaulu kiusaamiseen, häirintään, väkivaltaan ja syrjintään puuttumisen mallista: [Ohjeet esi- ja perusopetuksen rehtorille: Kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttuminen ja tapausten seuranta \(oph.fi\)](#)

5.4 SUUNNITELMA KRIISI-, UHKA- JA VAARATILANTEIDEN VARALLE

Suonenjoen jokaisessa koulussa on sovittu toimintatavoista äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma päivitetään vuosittain syyslukukauden alussa yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma.

Kriisisuunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

Suonenjoen koulujen kriisisuunnitelmat löytyvät kunkin koulun kotisivuilta.